

- yangi bozorlarga tahdid qilish strategiyalari. Bank ushbu bank mijozlariga oldin taqdim etilmagan boshqa mintaqaviy bozorlar yoki xizmat ko‘rsatish bozorlariga kirish to‘g‘risida qaror qabul qilganda qo‘llaniladi. Ushbu strategiya bankning yangi bozordagi ulushini kengaytirish uchun barcha marketing vositalaridan foydalanishni o‘z ichiga oladi. Ushbu marketing strategiyalari kelishilgan investitsiya strategiyalari bilan qo‘llaniladi.

- diversifikatsiya strategiyalari. Ular yangi banklar tomonidan qo‘llanilib, an’anaviy ravishda operatsiyalar va bank xizmatlari turlariga ixtisoslashadi. Unga ko‘ra, mijozlar bazasini saqlab qolish, raqobatbardosh bo‘lish va iste‘molchilarga zarur bank xizmatlarini taklif qilish uchun bank universal ahamiyatga ega bo‘ladi. Shuningdek, banklar barcha moliya bozorlarida operatsiyalarni amalga oshiradilar. Shular bilan bir qatorda, bankda marketingning mahsulot strategiyasi, narxlar strategiyasi, bank mahsulotlarini tarqatish strategiyasi va aloqa strategiyasi kabilar ham qo‘llaniladi.

Xulosa shuki, bankning marketing strategiyasi kredit muassasasining asosiy marketing rejasi sifatida qaraladi. bank sektorining o‘ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda barcha unsurlarni o‘z ichiga oladi. Shunga ko‘ra, bankning marketing strategiyasini ishlab chiqish kredit tashkilotining bozordagi muhim maqsadlarga erishish imkoniyatidir. Hamda bankda marketing strategiyasi bozor segmentatsiyasi amalga oshirish, maqsadli bozorlarni tanlash, bank xizmatlarini joylashtirish, raqobatchilarni aniqlash va raqobatbardosh ustunliklarni aniqlashga imkon beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022-2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-sonli Farmoni. <https://lex.uz/docs/5841063>

2. Ortiqov O.A, Qulliyev I.Y. Bank menejmenti va marketingi. O‘quv qo‘llanma. – T.: Tafakkur Bo‘stoni, 2015. - 167 b.

TIJORAT BANKLAR TIZIMINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI

Kurbanova Durдона Boxodir qizi
TATU stajor - o‘qituvchi

Banklar, moliyaviy sohaning rivojlanishini ta'minlash va mijozlarga ko'proq qulayliklar ko'rsatish maqsadida faoliyatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishga yondashadi. Bu jarayonlarni kengaytirish uchun, birinchi navbatda xizmat portfelini diversifikatsiya qilish lozim. Banklar, yangi xizmatlar qo'shish, sug'urta, moliyaviy maslahatlar, xorijiy valyuta operatsiyalari va boshqa xizmatlar orqali mijozlarga ko'proq imkoniyatlar yaratish uchun faol harakat qilishadi. Texnologik rivojlanish, ikkinchi yo'l bo'lib, banklarga internet banking, mobil ilovalar, blokchain va boshqa so'nggi texnologiyalardan foydalanish imkonini beradi. Bu, xizmatlarni tezroq, qulayroq va xavfsiz ko'rsatishga olib

keladi. Xalqaro bozorlarga kirish, banklarga xorijiy investorlarga xizmat ko'rsatish va xalqaro moliyaviy aloqalarni kengaytirish imkonini beradi. Bu, banklarga global bozorda sezilarli daromad olish uchun yaxshi imkoniyat yaratadi. Marketing va reklama strategiyalari, banklar uchun mijozlarni jalb qilish, ularning e'tiboriga tushish va xizmatlarni samarali sotish uchun katta ahamiyatga ega.

Risk boshqarish tizimlari rivojlantirish, banklarni moliyaviy risklarni minimalizatsiya qilish va xavfni kamaytirishda muvaffaqiyatga erishish uchun juda muhimdir. Kredit boshqarishni kuchaytirish, moliyaviy ma'lumotlarni kuzatish va muhokama qilish, operatsion risklarni minimalizatsiya qilish, barcha kirish-chiqishlarini boshqarish banklarga mustahkamlik ta'minlash imkonini beradi. Boshqaruv va ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, banklarga operatsion jarayonlarni tezlashtirish, xizmatlarini tezroq ko'rsatish va mijozlar uchun qulayliklar yaratish imkonini beradi. Moliyaviy sohada mutaxassis kadrlarni rivojlantirish, ularning yangi texnologiyalarni o'rganish va moliyaviy bozorda rivojlanishiga yordam beradi. Moliyaviy sohada malakali kadrlarni jalb qilish va ularga yangi xususiyatlar o'rgatish, banklarni rivojlantirishda katta rol oynaydi.

Banklar, moliyaviy sohaning kengaytirilishi va yangi texnologiyalardan foydalanish orqali faoliyatlarini rivojlantirish uchun turli yo'llarni izlaydilar. Bu maqolada, bank biznesi faoliyatini raqamlashtirish asosida rivojlantirish yo'llarini ko'rib chiqamiz.

- **Xizmat Portfelini Diversifikatsiya Qilish:** Banklar, xizmatlarini diversifikatsiya qilish orqali mijozlariga ko'proq imkoniyatlar taqdim etishni hedefga qo'yishadi. Bu, yangi xizmatlar qo'shish, masalan, sug'urta, moliyaviy maslahatlar, xorijiy valyuta operatsiyalari va boshqa xizmatlar orqali amalga oshirilishi mumkin.

- **Texnologik Rivojlanish:** Internet banking, mobil ilovalar, blokchain texnologiyalari va boshqa so'nggi texnologiyalardan foydalanish, banklarga xizmatlarni tezroq, qulayroq va xavfsiz taqdim etish imkonini beradi.

- **Xalqaro Bozorlarga Kirish:** Banklar xalqaro bozorlarda faoliyat ko'rsatish, xorijiy investorlarga xizmat ko'rsatish va xalqaro moliyaviy aloqalarni kengaytirish orqali daromadlarini oshirishadi.

- **Marketing va Reklama:** Mijozlarni jalb qilish va ularning e'tiboriga tushish uchun katta e'tibor berilishi kerak. Banklar marketing va reklama strategiyalarini rivojlantirish, xizmatlarini samarali sotish uchun innovatsion yondashmalarni qo'llashadi.

- **Risk Boshqarish Tizimlarini Rivojlantirish:** Kredit boshqarishni kuchaytirish, moliyaviy ma'lumotlarni kuzatish va muhokama qilish, operatsion risklarni minimalizatsiya qilish, barcha kirish-chiqishlarini boshqarish orqali banklar xavfni kamaytirishadi.

• **Boshqaruv va Ishlab Chiqarishni Avtomatlashtirish:** Operatsion jarayonlarni avtomatlashtirish, ishlab chiqarishni rivojlantirish orqali banklar xizmatlarini tezroq ko'rsatish va mijozlar uchun qulayliklar yaratishadi.

• **Kadrlarni Rivojlantirish:** Moliyaviy sohada mutaxassis kadrlarni rivojlantirish, ularning yangi texnologiyalarni o'rganish va moliyaviy bozorda rivojlanishiga yordam beradi.

Umuman olganda, bank biznesi faoliyatini raqamlashtirish asosida rivojlantirish, moliyaviy sohada innovatsion yondashmalarni qo'llash va mijozlarga ko'proq xizmat ko'rsatishga bo'lgan tajribani oshirishni talab qiladi. Bu yo'llar orqali, tijorat banklari mehnat unumdorligini oshirishi, bank xizmatlari bozorida raqobat ustunligini, bu esa o'z o'rnida soha bo'yicha rivojlanishni va daromadni oshirishini, ta'minlaydi. Raqamli texnologiyalar tijorat banklari faoliyatida samaradorlik va xavfsizlikni oshirish bilan bir qatorda mijozlar bilan ishlash jarayonida yuqori xizmatlarni taqdim etish va tez o'zgaruvchan muhitda raqobatbardosh bo'lib qolish imkonini beradi. Tijorat banklarida raqamli transformatsiya muvaffaqiyatining markazida mijozlarga yo'naltirilgan yondashuv hisoblanadi. Raqamli texnologiyalardan foydalangan holda, banklar mijozlar ehtiyojlarini yaxshiroq tushunishi va oldindan bilishi va uzoq muddatli munosabatlarni rivojlantirishi mumkin. Raqamli transformatsiya tijorat banklariga innovatsiyalar kiritish va o'zgaruvchan bozor dinamikasiga tezda moslashish imkonini beradi. Yangi texnologiyalarni qabul qilish va innovatsiya madaniyatini rivojlantirish orqali banklar raqobatchilardan ajralib turishi, o'sishni rag'batlantirishi va raqamli ekotizimdagi yangi imkoniyatlardan foydalanishi mumkin. Fintech startaplari bilan hamkorlik va strategik hamkorlik innovatsiyalarni yanada tezlashtiradi va mijozlarga taklif etilayotgan mahsulot va xizmatlar turlarini kengaytiradi. Raqamli transformatsiyaning afzalliklariga qaramay, banklar xavfni kamaytirish va mijozlar ishonchini mustahkamlash uchun xavfsizlik va muvofiqlikni birinchi o'ringa qo'yishlari kerak

Foydalanilgan adbiyotlar :

1. Ильюкевич А.Н., Костюк Я.С., Пастарнак К.Г. Информационные технологии в банковской сфере. Электронная библиотека БГУ. 2016. – 204-206 с. https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/153739/1/iluykevich_kostyuk_pastarnak_sbornik16.pdf

2. Matej Marinc. Banks and information technology: complexity, flexibility, and interconnectedness, 2011, <https://www.researchgate.net/publication/266465168> 3. Rahia S. et al. Integration of unified theory of acceptance and use of technology in internet banking adoption setting: Evidence from Pakistan // *Technology in society*, Vol. 58 (2019), 101120, 2 p.

3. Дубинин М.В. Банковские технологии: сущность, история развития и перспективы // *Финансы и кредит*. №34 (274), 2007. – 58 с.

4. Курбанова Дурдона Боходир кизи ЦИФРОВИЗАЦИЯ БАНКОВСКОГО СЕКТОРА: ТРАНСФОРМАЦИЯ ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ В ЭПОХУ ЦИФРОВОЙ РЕВОЛЮЦИИ // *Universum: экономика и юриспруденция*. 2023. №11 (109). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovizatsiya-bankovskogo-sektora-transformatsiya-finansovyh-uslug-v-epohu-tsifrovoy-revolyutsii>.